

Impresariaat 2021 | 2022

Gewijzigd programma

TAQA Theater De Vest Alkmaar
Kleine Zaal
10 oktober 2021
12.00 uur

Qingzhu Weng, viool (China)
Natsumi Ohno, piano (Japan)

Claude Debussy (1862-1918)	Sonate voor viool en piano in g kl. t., L. 140 I. Allegro vivo II. Intermède: fantasque et léger III. Finale: très animé
-------------------------------	---

Niccolò Paganini (1782-1840)	Caprice, opus 6 nrs. 1, 2 en 24
---------------------------------	---------------------------------

Johannes Brahms (1833-1897)	Sonate voor viool en piano nr. 3 in d kl. t., opus 108 I. Allegro II. Adagio III. Un poco presto e con sentimento IV. Presto agitato
--------------------------------	--

Maurice Ravel (1875-1937)	“Tzigane: Rapsodie de concert”
------------------------------	--------------------------------

Toelichting gewijzigd programma zondag 10 oktober 2021 TAQA Theater De Vest Alkmaar

Het waren turbulente tijden, de laatste decennia van de negentiende eeuw en de eerste jaren van de twintigste eeuw. Er vonden stormachtige muzikale ontwikkelingen plaats en vele kampen stonden tegenover elkaar. Niccolò Paganini had het wat dat aangaat in de eerste helft van die negentiende eeuw nog makkelijk. Hij werd de personificatie van de grote solist-componist en de belichaming van het virtuozenom. Na dit hoogtepunt van de salonmuziek zocht men het vooral in de mogelijkheden en onmogelijkheden van de toontaal. Waar Liszt en Wagner nieuwe wegen voorstonden, geloofde Johannes Brahms in voortborduren op het werk van Beethoven. Het duurde even voordat hij erkenning kreeg, want nieuw en vernieuwend is nu eenmaal sneller in beeld. Dat merkten ook Debussy en Ravel met hun subtiele Franse toontaal waarin de traditie omkleed werd met fraaie nieuwe klanken en vormen. Toch wilden deze componisten zeker in de kamermuziek eigenlijk allemaal hetzelfde: de luisteraar meevoeren en ontroeren.

Claude Debussy slaagde daar na vele revolutionaire stukken vooral in zijn laatste werk in. In 1915 begon hij vol goede moed aan een serie van in totaal zes sonates voor verschillende instrumentcombinaties. Hij schreef een cellosonate en de sonate voor fluit, altviool en harp en in 1916, terwijl zijn gezondheid steeds slechter werd, stond de derde sonate in de reeks, de sonate voor viool en piano, op het programma. Hoewel het titelblad nog steeds melding maakt van zes sonates, zou het zover niet meer komen. De **Violsonate** werd Debussy's zwanenzang. Het werk, opgedragen aan zijn vrouw en nog door Debussy zelf in première gebracht met violist Gaston Poulet, is karakteristiek voor de organische rapsodische stijl van de componist. Elke frase lijkt als vanzelfsprekend uit de voorgaande voort te komen. Zo is het tweede thema van het eerste deel een uitwerking van het tweede deel van het eerste thema. Dat hele eerste thema komt gevarieerd weer terug in de, gezien Debussy's fysieke omstandigheden, verbazingwekkend luchtige finale. Het virtuoze Intermède beviel het publiek bij de première zo dat men schreeuwde om een bissering. 'Daar heb ik mij met klem tegen verzet' schreef Debussy nadien. 'Vooral omdat ik de eenheid van de complete sonate wilde eerbiedigen. Uiteindelijk hebben we de hele sonate nog een keer moeten spelen.'

Niccolò Paganini wist niet alleen het vioolspel op een hoger plan te brengen, hij zorgde ook voor enorm uiteenlopende emoties bij zijn publiek. Niet alleen zijn spel en techniek waren fenomenaal, ook de composities waarin hij zijn 'duivelskunsten' vastlegde getuigen van zijn kunnen. Zijn meest fameuze bijdrage aan de vioolliteratuur vormen de **24 Caprices op. 1**. Hij schreef de stukken tussen 1802 en 1817 en publiceerde ze in 1819. De stukken zijn eigenlijk een klinkend dagboek van de technieken die Paganini ontwikkelde. Elke Caprice richt zich op een ander aspect van het vioolspel. Dubbelgrepen, trillers, grote sprongen, vormen van stokvoering, het komt allemaal langs. Daarbij slaagde Paganini erin om de studies ook muzikaal op een hoog niveau te brengen. Dat blijkt zonder meer uit de Caprices die vandaag op het programma staan. De eerste Caprice is meteen een binnenkomer van jewelste. Duizelingwekkende arpeggio's, razendsnelle dubbelgrepen en meerstemmige toonladderfiguren zetten de toon. Caprice nr. 2 is vooral een studie in snel wisselende boogstreken (détaché), vaak op niet naast elkaar gelegen snaren. In de manier waarop Paganini dat vormgeeft met een prachtige quasi-meerstemmigheid waart de geest van de door hem bewonderde Johann Sebastian Bach. In de beroemde laatste Caprice stijgt Paganini met een thema en elf variaties tot grote hoogten. Het is een technische tour de force die op alle fronten meeslepend blijft.

Johannes Brahms worstelde decennialang met de erfenis van Beethoven en met zijn wens om ernst en gewicht te geven aan de muziek die hij schreef. Hij vernietigde daarom diverse jeugdige vioolsonates voordat hij in 1879 met de lyrische sonate in G aan kwam zetten. De Sonate in A op. 100 die hij in 1886 voltooide is vergelijkbaar licht en kamermuzikaal. Pas met de **Violsonate nr. 3**

in d op. 108, voltooid in 1888, bereikte Brahms een uitdrukingskracht en een ernst die de huiskamer ontsteeg en de sonate als een ‘kamer muzikale symfonie’ naar de grote podia bracht. Hij greep terug op een vierdelige vorm en schreef een compact, lyrisch en abstract eerste deel, een tweede deel als een somber Lied ohne Worte, een kort scherzo dat zowel lichtvochtig spel als bittere melancholie in zich heeft en een turbulente en gepassioneerde finale die nauwelijks tot rust lijkt te komen op dat laatste duistere d-mineurakkoord.

Het lijkt erop dat Maurice Ravel in veel van zijn werk letterlijk een streep trok door alles wat te maken had met virtuosisme en romantiek. In een orkestwerk als *La Valse* laat hij de romantische virtuositeit immers letterlijk ontploffen. Toch was juist Ravel zich zeer bewust van de componisten op wiens schouders hij stond. Zo kon hij in zijn kamermuziek rustig gebruik maken van de virtuositeit die hij op andere momenten leek te verfoeien. Al zette hij die virtuositeit wel in een andere context. In **Tzigane**, in 1924 geschreven voor de Hongaarse violist Jelly D’Aranyi, klinkt de muziek van de Roma-zigeuners (ook gitan of tzigane genoemd) door. In het eerste gedeelte als een mijmering over het persoonlijk leven en in het tweede gedeelte als een feestelijke dans. Ravel schreef het werk oorspronkelijk voor viool en luthéal, kort door de bocht te omschrijven als een voorloper van de geprepareerde piano, en bewerkte het later voor viool en piano of orkest.

Paul Janssen

De Chinese violist **Qingzhu Weng** (2001) begon op 4-jarige leeftijd met vioolspelen. Zijn eerste lessen kreeg hij van Ai Jian aan het Institute for the Early Advancement of the Musically Highly Gifted (IFF), 2014-2017. Momenteel studeert Qingzhu bij Krzysztof Wegrzyn aan de Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover. 2021. In 2016 won hij de 1ste prijs bij de Duitse nationale competitie ‘Jugend musiziert’. In 2017 de 4de prijs en EMCY-prijs bij de International Competition for Violin, Kloster Schöntal. In 2018 won hij in België de 1ste prijs bij de Ysaye International Music Competition in Liège en de 3de prijs bij de Tibor Junior International Violin Competition. Zijn eerste recital vond plaats in China op 11-jarige leeftijd. In 2017 gaf hij 3 recitals in Bologna, San Marino en Imola en in 2018 in Hannover en Bergen (NL). Qingzhu trad op tijdens het openingsconcert van het muziekfestival: ‘Klassik in der Altstadt’ in de Kreuzkirche in Hannover, hij bracht werken van Bach, Paganini, Ysaye en Paganini ten gehore. Hij was solist met de Studentische Philharmonie Hannover, het Loh-Orchester, het Pforzheim Chamber Orchestra, het HEMU Orchestra en de Kremerata Baltica.

De Japanse pianiste **Natsumi Ohno** studeerde in Tokyo voordat ze haar Konzertexamen behaalde bij Professor Bernd Goetzke aan de Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover. Naast haar solo carrière heeft zij zich gespecialiseerd in Lied- en Instrumentbegeleiding. Natsumi won het internationale kamermuziekconcours “Premio Trio di Trieste” en het internationale pianoconcours “Citta di Sulmona”. Daarnaast trad zij op bij verscheidene masterclasses en muziekfestivals. Natsumi is sinds 2007 werkzaam bij de Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover en begeleidt in de zomer de vioolstudenten bij de masterclasses van The International Holland Music Sessions.